

Poština
pavšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIST

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsako soboto.

Celoletna na-
ročnina 50 — D
mesečna 5 — „
Imozemstvo
celoletno 100.
Posamezne
številke se ra-
čunijo po D 1 25
Inserati
se računajo:
pol str. 560 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglaših
beseda 50 p.**Kaj hočemo?** Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!

Državna uprava južne železnice.

Naša politična vzgoja.

Slovenci smo živeli skoro 700 let pod Avstrijo ali z drugo besedo: pod komando nemškega Dunaja.

Dokler je vladalo v naših deželah plemstvo, se Slovenci kot narod nismo mogli in smeli niti ganiti. Le malo je bilo dogodkov, ki so pokazali, da živi ob jadranskem morju neko posebno ljudstvo, toda mogočna nemška plemenitaška pest je vsak tak pojav brzo in korenito udušila.

Morala je priti šele doba nemškega narodnega preporoda in francoska revolucija, ki je tudi Slovence zdrnila iz trdnega spanja. Začetki so bili jako skromni, toda zelo lepi. Neposrednega političnega pomena pa to gibanje ni imelo, pač pa je bila to lepa podlaga za poznejše delo.

Leto 1848. je obetalo mnogo, izpolnilo pa nam je jako malo. To pa zato, ker je bila naša dotedanja in vsa poznejša politika uravnana na pokorščino do „presvitlega“ cesarja, na priznavanje nemške premoči, na priznavanje dunajske oblasti in na politiko drobtin in milosti in dunajske cesarske „gnade“.

V takem duhu so nas vzgajali, odkar so se Slovenci začeli zavedati, da so narod, pa tja do „prevrata“ l. 1918. in tudi še po „prevratu“. Mi nismo poznali in nismo smeli poznati nič drugega kakor „patriotizem“ za Avstrijo, udanost do cesarja in pasjo ponižnost pred gospodujočimi Nemci.

Ali se je kdaj našel med nami človek, ki bi se bil upal javno izreči misel, da zahtevamo Slovenci lastno državo? Ni ga bilo! Največ, kar se je kdo upal ziniti, je bila zahteva po neki skromni „narodni avtonomiji“, kar se je ljudem zdelo že

silno „prevratno“ in „revolucionarno“! Seveda bi dobili tudi to „narodno avtonomijo“ (boljše rečeno „jezikovno avtonomijo“) kot milost in gnado s cesarskega Dunaja. Gospodarsko bi pa Dunaj in cesar vladala dalje...

Taka politična vzgoja je naravno morala roditi strašne posledice in jih je tudi rodila l. 1918.

Tega leta je Avstrija razpadla in večni slovenski hlapec je ostal naenkrat brez gospodarja. Ker pa je bil slovenski hlapec vzgojen tako, kakor smo zgoraj povedali, se ni znal vsesti na svoj kos zemlje kot gospod, ampak se je v svoji pasji ponižnosti takoj začel ozirati, kje bi se našla kakšna nova „milost“ in kakšna nova „gnada“ in kakšne nove „drobtine“ in nov gospodar, ki bi mu vse to delil. Slovenski hlapec je „gnado“ tako dolgo iskal, dokler je ni našel v — Belgradu...

Tam so mu spočetka res obetali nebroj milosti in gnad. Ko so pa bratje v Belgradu videli, da je slovenski hlapec silno ponižen in po pasje pokoren, so mu pokazali namesto gnade in drobtin pošten bič in ga začeli obdelavati prav po turško. Danes slovenski hlapec zastoj prosil milosti in se zastoj ozira po „drobtinah“. Pa mu je popolnoma prav, ker l. 1918. ni znal postati gospod.

Svet se pa dandanes naglo suče in naelo živi. Mi prav nič ne vemo, kdaj se bo Evropa zopet tresla. Gotovo pa je, da enkrat se bo že, ker je sedanje stanje nevzdržno.

Tu pa stopa pred nas vprašanje: Ali naj ostanemo Slovenci še vedno tako politično vzgojeni kot smo bili pred vojno? Ali naj res ostanemo

večni hlapci? Ali naj vedno čakamo na milost in gnado in na drobtine? Ali naj nas še enkrat prehitijo dogodki tako kot so nas l. 1918., da zopet ne bomo vedeli, kako in kaj in kam?

To se ne sme več zgoditi! Ako pa hočemo, da nas čas zopet ne prehitil, moramo svojo politično vzgojo popolnoma predrugačiti. Mi moramo

vzgojiti ves slovenski rod ne v duhu ponižnosti in poslušnosti, ampak v duhu samozavesti, moštva, ponosa in če hočete, tudi v duhu upornosti. Naše geslo bodi: Na svoji zemlji svoj gospod!

Zato hočemo mi slovenski rod vzgojiti v smislu za lastno državnost, v smislu federacije in v republikanskem duhu.

„Prefrigani Radić.“

Pod tem naslovom je objavil »Slovenski Narod« dne 26. februarja vsebino pogovora, ki ga je imel Radić z dopisnikom švicarskega lista »Züricher Zeitung«. Kakor poroča Narod, je švicarski časnikar zapisal sledeče:

»Zunanji pojav Radića nikakor ne odgovarja predstavi o ljudskem tribunu, ki tira za seboj stotisoče. Podstaven mož s prijaznim obrazom, mirnim obnašanjem in z omračenim, tihi mglasom napravlja vtis mirne odločnosti, njegov govor pa kaže obsežno znanje mednarodnih problemov. Pred več nego 20 leti se je vrnil iz Francije, Anglije in Amerike v svojo domovino ter spoznal popolno brezvplivnost širokih mas svojega hrvatskega ljudstva, zlasti 90 odstotkov kmetijskega prebivalstva napram inteligenci, katero so vodili stanovski interesi. On in njegov brat sta skušala z neumorno in osebno agitacijo in z izdajanjem lista »Dom« vzgojevati in organizirati hrvatske kmete v varstvo njihovih interesov in v udeleževanje pri vodstvu deželnih zadev. L. 1905. so šli trije, leta 1908. pa je šlo osem poslancev kmetijske stranke v zagrebški sabor. Njihova temeljna misel je bila avtonomna organizacija vseh v avstro-ogrski monarhiji živčih narodov. Seveda je bila naperjena proti dualizmu in proti režimu, ki je vladal na Hrvatskem. Vse druge stranke so se pri bodočih volitvah združile proti kmetijski stranki. Njene voditelje so preganjali in tekom vojne je bil Radić zaprt. Ker je stranka zastopala državno idejo, so jo njeni nasprotniki označili za »cesarsko stranko«. Poleg splošnega odvrčanja od Madžarstva ni bilo na Hrvatskem nika-

kega sovraštva proti Nemštvu, čeprav je preplava dežele z avstrijskimi uradniki v 50 letih izzvala narodno reakcijo.

Ko je v svetovni vojni Italija stopila na stran zaveznikov, se je spoznala obramba soške fronte za življenjsko vprašanje Jugoslovenstva in je ta v glavnem zasluga hrvatskih polkov. Manjšo odporno silo so izkazovali ti proti Rusom. Slovenska solidarnost se je udeleževala z delnim begom s fronte in s tem, da so se dali z lahkoto ujeti. Okoli 100.000 Hrvatov je bilo tako nekaj let izpostavljenih boljševiškim vplivom, toda stroga organizacija hrvatske kmetijske stranke jih je napravila immune proti boljševizmu in le redki so se vrnili v domovino kot komunisti, posrečilo pa se je prevesti tudi tek umerjenemu socialnemu pojmovanju. Iz Amerike se je vrnilo okoli 20.000 Hrvatov, ki so se tam učili demokratičnih razmer in niso bili pri volji, da bi se podvrgli gosposki oblasti, ki je pri nas vladala do konca vojne, in prinesli so s seboj republikansko naziranje.

Preobrat v oktobru 1918. je prinesel misel o hrvatski neodvisnosti, ki je ostala živa v vseh ljudskih vrstah tudi za časa dualističnega sistema, ta misel je dozorela in povzročila ločitev od Madžarske. Ob enem se je uveljavila ideja enotnosti Jugoslovenstva in je silila na državno ujedinjenje s Srbijo. Stvorila se je brez vsakega mandata s strani prebivalstva hrvatska narodna skupščina, ki je odposlala v Belgrad deputacijo, da se pogaja o modalitetah priključitve. Deputacija je dobila najlepše obljube, zamudila pa je zagotoviti pogodbeno

LISTEK.

38

Kmečki punt.

Hrvaško napisal Avgust Senoa.

Bilo je že precej proti večeru. Dnevna svetloba je le še slabo sevala v veliko dvorano mokriškega grada, kjer se je za dolgo mizo posvetoval zbor hrvaških gospodov, starcev in zrelih mož. Med njimi so bili živahni, nagli ljudje, izkušeni junaki, včasih siloviti, toda dobrega srca. Na enem koncu mize je predsedoval na visoki stolici Ambrož, miren in pozoren. Njegova bela brada je bila kakor od kamena, pesti so počivale na mizi. Za njim je stal Stjepko, divji in nagel. Oči so mu nemirno blodile po dvorani. Bil je kakor napeta puška, ki se lahko vsak čas izproži. Nekoliko ob strani je s sklonjeno glavo sanjaril njegov mlajši sin Baltažar; nezrel, blede, zaspan je malo mislil in malo govoril. Turapoljski gospod Vurnovič si je vihral brke in mirno gledal pred se. Če je kdo kaj govoril, ga je samo ošinil s svojimi majhnimi, ostrimi očmi, ki so mu iz velike glave gledale kakor krta; če pa je sam govoril, je s svojim ostrim umom sekal kakor s sabljo. Župnik pri Sv. Nedelji, človek z obilnim, rde-

čim licem in črnimi lasmi, je stal v kotu in strigel z očmi kakor kak ris. Konjski se je pretezal na svojem stolu in govoril hladno in mirno, spremljajoč svoje razloge s kazavcem, dočim je njegov svak gospod Kerečenj, Zagorec s štiriočlato glavo in stisnjenim obrazom bliskal s svojimi mačjimi očmi in bolj s pestmi po mizi razbijal ko dopovedoval. Plešati stari Fran Munjavčič s kratkimi brki in dolgim nosom je pritrjeval ali zanikaval samo z gibanjem in stresanjem glave, dočim mu je čakati bradač Družkovič na dušek natresel deset saborskih sklepov. Najbolj sta se jezila krapinska brata Sekelja, oba temnokožna, huda risa, ki sta med govori z rokami sekala zrak. Vse te ljudi je obkrožal zbor ostalega plemstva, ki je postajalo, posedevalo, se razgrevalo, umovalo, molčalo in kričalo.

Naposled sklene Ambrož burni razgovor in reče z mirnim zvonkim glasom:

„Da plemeniti bratje in gospoda! Bogu se smili, če pogleda žalostne ostanke naših kraljevin. Kos za kosom nam trgajo iz živega telesa. Kaj smo bili nekdanj, in kaj smo danes? Ali ni največjemu junaku knezu Nikoli Zrinjskemu že vsega preveč, tako da se je že ponovno odpovedal raznim častem? In sedaj nam grozi novo zlo! Turek se giblje in krši mir. Proklete rane, ki nam jih je zadal Zapolya, se

še niso zacelile. Mi pa se koljemo med seboj kakor volkovi. Čemu? Iz same sebičnosti. O domovina, česa si dočakala! Peter Erdödi je junak, a ni ban; pravica se ne kroji s sabljo! In povrh se je prištulil še gospod Tahi. Ali Vam naj naštevam njegova razbojništva?“

„Poznamo jih, poznamo!“ so se oglasili razni glasovi.

„Tahi hoče z banovo pomočjo,“ tako je nadaljeval podban Ambrož, v naši kraljevini gospodariti, sedaj išče prijateljev in podkupa slabiče. Če pride Tahi s svojo stranko na vlado, bo odšla k vragu postava, pravica in poštenje. Ali ni že davno pogazil zakona? Kmetje nam pronačajo in obupujejo. Recite, kar hočete, toda tudi kmetijski človek je ustvarjen po božji podobi, ima dušo in srce. Reže ga turška sablja, bije ga gosposki bič, tare ga glad. Če se nam postavi po robu, kje bo potem naša vojska, naš plug, kje denar, kje naša lepa domovina? Kaj nas čaka? Turška sužnost! Tahija bi to ne motilo, postal bi beg kakor Bošnjaki, toda naj tudi mi zaradi koristi izdamo našo domovino?“

„Nikdar!“ so zagrmeli gostje, a Fran Mrnjavčič je odkimal z glavo.

„Dobro! Pa začnimo! Zatecimo se pred najvišje sodišče, pred sabor. Idite vsak v svoj kraj, poučujte ljudi, recite jim, da so Zrinjski in Frankopani na naši strani, in ko nas bo ban

hrvatsko samostojnost v okvirju jugoslovenskega kraljestva. Republikanskega duha navzeta kmetska stranka je poslala na to še pred mirovnim zaključkom v aprilu 1919 protestni manifest s 167.000 podpisi na Wilsona, toda mirovni diktati Antante so ignorirali zahtevo po samoodločbi hrvatskega ljudstva, ki se čuti ne kot sestavni del Srbstva in ne kot del meglenega Jugoslovenstva, marveč kot poseben zapadno-evropski orijentirani katoliški narod napram pravoslavno-balkanskemu Srbstvu. — Kmetska stranka in vsled nje vse Hrvatstvo odklanja sedanjo izgradbo jugoslovenske državne misli, ki se razkriva kot nasilno gospodstvo Srbstva nad jugoslovenskimi brati, kakor tudi nad ostalimi narodnimi manjšinami. Zato ne gredo hrvatski poslanci v belgrajski parlament in ne priznavajo v njihovi odsotnosti z velikim pritiskom votirane ustave.

Radič je prepričan, da prihodnje volitve pokažejo trden sklep Hrvatske, da se ne podvrže srbskemu centralizmu, in da bodo avtonomistično navdahnjeni Slovenci, Dalmatinci, Bošnjaki in Makedonci tvo-

riili blok, ki vrže srbsko Pašičevo ministrstvo in omogoči revizijo ustave. Pod tem pogojem vstopijo Hrvati v belgrajsko skupščino. Radič priznava enakopravnost neslovenskih manjšin na kulturnem polju in smatra zlasti Nemce za dragocen element v državi, ki se ima izpremeniti v federacijo. Za njenegega načelnika je pripravljena tudi republikansko orijentirana kmetska stranka pod prej omenjenimi predpogoji priznati kralja Aleksandra kot vladarja kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. V pacifističnem mišljenju si želi Radič prijaznega razmerja z vsemi državami, pri čemer pa na vsak način žigosa italijansko-srbsko pogodbo kot izdajstvo na Hrvatih in Slovenceh. Največjo vrednost polaga zlasti na dober sporazum bodoče jugoslovenske zvezne države z Nemčijo...

»Narod« dostavlja: »Prefrigan tič je Radič. Mi pa pravimo, da je mogoče tudi zelo pameten mož. Sicer pa naj naši bralci sodijo sami, ali ima Radič prav in v koliko ima prav in v koli mogoče nima prav. Navadite se misliti z lastnimi možgani, zato vam jih je Bog dal.

Iz naše organizacije.

V nedeljo, dne 24. svečana tl., se je vršil sestanek naših zaupnikov iz Ljubljane, ki je sprejel sledečo resolucijo: »Zaupniki iz Ljubljane in okolice, ki so se zbrali na zaupen sestanek dne 24. svečana tl., odobravajo politične smernice in postopanje vodstva »Združenja slov. avtonomistov« ter mu nalagajo naj v dosedanji smeri nadaljuje svoje

programatično in organizatorično delovanje.«

Iz ptujskega in ormoškega okraja. Zaupniki organiziranih slov. republikancev iz teh dveh okrajev so se zbrali dne 24. svečana tl. v Ptuj na zaupen sestanek, na katerem so se določile politične in organizatorične smernice za bližnjo bodočnost.

Za izseljence.

Za one, ki bi hoteli iti v Kanado, objavlja oddelek za izseljence v ministrstvu za socialno politiko, da bo kanadska vlada dovolila potovanja v Kanado okoli 1000 poljedelcem, katerim je delo na tamošnjih farmah zagotovljeno. Izseljenci morajo zadostiti vsem predpisom kanadskega naseljeniškega zakona, to je: znati morajo brati in pisati, morajo biti zdravi, imeti morajo redne potne liste in dovolj denarja za prevoz do kraja, kjer bodo zaposleni. Oni, ki se že žele izseliti pod navedenimi pogoji, se morajo prijaviti kanadske mu izseljeniškem komisarju v Antwerpen-u, 9. Quai van Dyck, — od katerega dobe garancijsko pismo za vizum. Prijave posredujejo tudi parobrodna društva, ki smejo voziti potnike v Kanado. Oblasti pa lahko

sprejemajo prošnje za potne liste tudi brez garantnega pisma, ki za je treba pokazati šele pri izdaji potnega lista.

Za izseljence, ki se nameravajo izseliti v Čile, objavlja čilenski konzulat v Zagrebu, da morajo dati vidirati svoje potne liste samo pri čilenskem konzulatu v Zagrebu.

Za one, ki se nameravajo vrniti v Ameriko: Naj se ne obračajo naravnost na ministrstvo s prošnjo za odobrenje za vrnitev, ampak naj se obračajo na pristojne oblasti.

Naročajte in širite »AVTONOMISTA!«

pozval, pohitimo vsi skupaj v Zagreb strmo-glavit Taha, ki se naj preseli na svojo šomodsko puščavo. Ali vam je tako prav?

„Je! — Živio podban Ambrož!“ je zaklical plemstvo.

„Dobro! Jaz bom — — —“

V tem trenutku so se vrata na mah odprla in v dvorano je skoro padel ves v znoju, prahu in brez sape plemič Itan Gušič. Vsi so se zdrznili.

„Čujte, gospoda!“ je težko sopeč izjecljal prišlec. Danes jutraj sem šel s Susjeda v Zagreb. Imel sem opravke pri sodniji. Ko sem jih opravil, sem stopil v krčmo. Tam je bilo nenavadno mnogo oborožencev in skoro vsi so bili pijani. Niso me poznali in niso vedeli, da služim gospé Heningovi. Stisnem se v kot in poslušam, kako preklinjajo in kako se grozi. Napijem pijanemu sosedu in ga vprašam, kaj je. On pa: E, brate moj, najemniki smo. Črez dva dni nas bo ban peljal nad to staro beštijo na Susjedu. Vzeli bomo tudi velike puške. — Pobral sem se, skočil na konja in sedaj sem tu, da se lahko še o pravem času pripravite.“

„Ha! Izdajstvo!“ se je plemstvo razjarilo. Po dvorani je završalo kakor ob nevihti.

„Gospoda!“ je drhteč zaklical podban, „še pred nekaj dnevi mi je rekel ban, da bo pustil mojo taščo pri miru, naj gre pravda svojo pot. To besedo je snedel. Na noge torej, da ga pozdravimo na sredi pota.“

„Na noge!“ je grmelo plemstvo in se začelo razhajati.

„Stjepko!“ reče Ambrož, „reci tašči, naj se pripravi, da pojdeva skupaj na Susjed, ti pa tukaj zberi moštvo; drugi bodo šli z nami. Sporoči Miliču, naj pride — — —“

Dvorana je bila skoro prazna. Vanjo je planila Marta, vsa blede.

„Kaj je za božjo voljo?“ je vprašala.

„Boj, draga snaha!“ je odgovoril podban, „res, ali si vprašala mater zaradi Miliča?“

„Sem.“

„In?“

„Rekla je: „Svojo hčer naj dam — bajtarju? Nikdar!““

Ambrož se je zdrznil.

„Bomo videli!“ je rekel in poljubil snaho na čelo. „Zbogom, draga hči! Jaz moram na delo.“

X.

V onem kotu, kjer se rečica Krapina, prihajajoč iz severa, izteka v Savo, se raztezajo skrajni zapadni izrastki zagrebske gore. Na kraju zadnjega obronka ob reki Savi stoji grad Susjed, ki ga je kralj Robert dal postaviti že okoli l. 1316 za obmejno stražo in večjo varnost vse okolice. Od Zagreba pa do Susjeda se širijo gorski izrastki od glavnega grebena proti ravnini v obliki plodnih bregov in gričkov, pokritih z vasmii, naselji, vinogradi in pašniki, dalje za njimi pa se dviga bolj temna gozdnata gora, čije mehki grebeni se v lahko zavrtih črtah vidijo na modrem nebu. Med bregovjem hitijo hladni potočiči skozi male klanec proti Savi. Na mestu pa, kjer sega gora do Save, so bregovi bolj strmi, klanci ožji, potoki manjši, šuma bolj gosta. Pred precej strmo zarezo med dvema bregoma stoji tik Save samotni breg, pokrit z nizkim hrastjem, gabrovjem, kopinjem, robidovjem, trnjem in praproto.

Na severu deli ta breg od Save glavna cesta, ki gre iz Zagreba, na jugu teče Sava, tako da sega voda do robov nizke šume. Breg ni

Dnevne vesti.

»Politični kapital«. V 7. letošnji številki je zapisal »Domoljub« tole: »Tudi naš »Avtonomista«, v katerega pišejo nekateri iz Zagreba podpiram ljubljanski socialisti, bo sedaj moral spremeniti svojo farizejsko pisavo o taktiki naše stranke, seveda, ako ne bo dobil iz Zagreba drugih navodil.«

V zadnji, 8. števec »Avtonomista« sem javno zaprosil uredništvo »Domoljuba«, da pove, kateri »Ljubljanski socialisti«, ki pišejo v ta list, so »podpirani iz Zagreba«. — Jaz, kakor vsak drug misleč clovek razume v slovensčini besedo »podpora« v tej zvezi — »ako ne bo dobil iz Zagreba drugih navodil« (torej mora ubogati!) — denar, denarno podporo. Kaj drugega pa naj pomeni beseda »podpora« v tej zvezi? Hvala Bogu, zdrav sem še toliko, da bergelj vsaj danes še ne potrebujem. Ali pa naj beseda »podpora« v tem primeru pomeni morda — pamet? Obracaj sem, obracaj tja, slovenski clovek, ki je bral to »Domoljubovo« trditev, je moral misliti na denarno ali gmotno podporo. In je tudi v resnici tako mislil, a nekateri so o tem tudi tako govorili, sklicujoč se naravnost na »Domoljuba«.

V zadnji, 8. števec »Domoljuba« pa sem našel sledeči odgovor na moj poziv: »G. A. Prepeluh. V zadnjem »Avtonomistu« podtikate »Domoljubu«, da je nekaj pisal, česar ni pisal, ker hočete menda iz tega kovati politični kapital. Vprašamo: Kdaj... kje je »Domoljub« pisal, da je »kdo iz kroga »Avtonomista« prejel kakšno denarno ali drugačno gmotno podporo iz Zagreba«, kakor Vi »Domoljubu« podtikate, da je pisal. Če se je taka vest razširila, se sami bojujete proti njej. Domoljub pa je ne bo dokazoval niti preklicaval, ker je nikdar trdil ni. — Zabret.«

V Ljubljani, 28. febr. 1924.

A. Prepeluh.

Na naslov kr. poštnege ravnateljstva za Slovenijo v Ljubljani. Slučajno mi je prišlo pod roke še iz ranjke Avstrije naslednje slovensko tiskano: **Oznanilo**. Št. 2829. Komisija dunajske vikši pošte je s skrbnim varjenjem skrivnosti pisem v letošnji seji pisma, ki so bile na Kranjskim v letu 1844. na pošto dane in se niso mogle oddati, ne nazaj poslati, itd. itd. c. kr. ilirsko vikši poštno vredništvo. V Ljubljani, 29. listopada 1849. — Hofmann,

visok, toda dolg. Od vasi na vzhodni strani se vzdiga počasi kakor stopnjice, na zapadu pa se zložno niža k cesti, ki gre zopet ob vodi; na jugu in severu pa je strm in nepristopen. Na njegovem podgovatnem hrbtu se na vzhodu nekoliko dvigne še posebna višina in na njej stoji grad Susjed, ki je samo zato varen, ker stoji na samem. Njega sredino tvori veliko štirikotno poslopje na dve nadstropji; v njem so stanovanja za gospodo, stara klet in podzemske ječe, male nizke sobice iz rezanega kamena, v katere solčni žarki nikdar ne pogledajo. To poslopje obdaja štirikoten zid, ki teče po višini in ima v vsakem kotu stolp, med katerimi je najmočnejši oni, ki se nahaja na južno-zapadni strani proti Savi. Na tem prostoru so nova klet, hlevi, poslopja za družino in oborožence; tukaj stoji tudi precejšnje število železnih topov in dvocevka. Proti vasi in cesti je bila na vzhodni, položni strani izkopana globoka grapa, zavarovana s plotom in ostrimi kolci. Na severu brega leži ozek klanec med dvema višinama. Obronki brega so strmi, pokriva jih temno zelena šuma, iz katere gleda ob cesti tu pa tam golo, sivo skalovje. Po klancu teče bister potoček pod grmovjem in preko z mahom porastlega kamenja; ob njem gre stezica. Tu in tam si sledijo kamenite, gole zarezbe in če greš po tej poti, kjer čuješ samo žuborenje vode in skrivnostno šumljanje lista, se ti odpre plodna dolinica, sredi katere se ob vodi lahko zibljejo srebrnoliste vrbe, po katere bregovih pa leže raztresene kočice Dolja. Na vходу v klanec klopoti ne daleč od ceste par mlinov, in če pogledaš nekoliko dalje v hladno gorsko zarezo, boš videl, kako se je stara cerkva sv. Martina med akacijami in biezami naselila na sivi, goli skali.

(Dalje pril.)

Iz tega sledi: če bo kmeti stan izvolil take poslance, ki so z vsem srcem udani kmetkemu gibanju, se bo v skupščini tako delalo, kot je za nas prav in za vse dobro. — To, kar pove »pismo«, je pa samo prva polovica resnice. Druga polovica, ki je pa še mnogo važnejša, se glasi pa takole: Če vsi slovenski volilci volijo le eno samo stranko, vendar vsi slovenski poslanci skupaj v taki skupščini, kot jo imamo sedaj, ne bodo prav nič opravili in »dosegli«, ker 26 Slovencev proti 200 ali 300 Srbom ne more nič opraviti. Srbski kmet namreč ni samo kmet, ampak je v prvi vrsti Srb in Srbi ne bodo nikdar dali slovenske ali pa hrvaške molzne krave iz rok. Zato pravimo mi: Prej ne bo in tudi ne more biti boljše, dokler ne bo naša država zvezna država ali federacija. Ko bo Slovenija samostojna in do najvišje mogoče mere neodvisna, takrat bo tudi slovenski kmet imel možnost svoje želje in zahteve uveljaviti, prej pa nikdar. Zato je dolžnost vsakega slovenskega kmeta, ki hoče dobro sebi in svojim otrokom, da je federalist in republikanec in naročnik »Avtonomista«.

Prijave točilcev in prodajalcev alkoholnih pijač radi plačila takse za točenje. Prijave radi odmere takse po tarifni postavki 62. (Uradni list, komad 116 številka 378 iz leta 1923) za leto 1924 in drugo polletje 1923 treba, ker je rok za to že minul, v izogib kaznijem opraviti od 27. II. 1924 dalje najkasneje v 10 dneh pri pristojnem oddelku finančne kontrole. Seboj treba prinesiti listine o točilni pravici, podatke o dimenzijah točilnih prostorov z verandami, dvoriščem in vrtem v decimetrih, o številu miz, stolov in klopi, o količinah iztočenih pijač po njih vrstah v letu 1923 in o izkupičkih zanje (psoebei na drobno, posebej na debelo), izkazila o obrtnih pravicah poslovdnje in zakupodajalca in kolek za 5 Din. Ako točilec (prodajalec) absolutno ne more priti, naj pošlje legitimiranega namestnika z listinami in podatki.

Z Rake na Dolenjskem smo prejeli: Predzadnje nedeljo nas je obiskal vodja samostojnih kmetov g. Pucelj in nam pripovedoval vse mogoče stvari. Mi smo ga mirno poslušali, zvedeli pa nismo nič novega. Ko je odšel, smo se pa na tihem smejali, ker vemo, kakšno politiko on dela. Nas ne bo nihče več vlekel za nos, posebno nas ne, ki smo bili v Ameriki in ki vemo, kaj je federacija in republika. Mi smo vsi od prvega do zadnjega republikanci in ne verjamemo nikomur več, ker nas hodijo vsi samo slepit. Vaš list pa radi beremo, ker piše pošteno in resnično in ker zagovarja republiko. Le tako nadalje, pa boste gotovo storili veliko dobrega. Mi hočemo ostati Slovenci, hlapci pa ne bomo več. Enkrat moramo priti do tega, da bomo sami na svoji zemlji gospodarili, kakor nam Vi pravite. Kdor nas pa goni v Belgrad, temu ne bomo več verjeli. Zakaj pa od Vas nikoli nobeden ne pride k nam, da bi nam povedal, kako je prav in res? Vas pozdravlja Vaš P. K.

Razlika. »Uradni list« pokrajinske uprave za Slovenijo je nedavno objavil naredbe, po katerih se Slovenija deli odsej naprej na ljubljansko in na mariborsko »oblast«. — »Narodne novine«, ki so uradni list pokrajinske uprave za Hrvatsko, so tudi objavile nedavno naredbe, s katerimi so razkosali Hrvaško na 4 »oblasti«. V Zagrebu so proti tej vladni odredbi prav odločno protestirali. Protest sicer ne bo nič pomagal, ampak Hrvatje so se vsaj toliko zganili, da so usta odprli, Slovenci so pa lepo molčali! Kako dolgo bo morala vlada Slovenice če tepsti, da se bodo zganili?

Davčne kontne knjige. »Trgovski list« objavlja pod tem naslovom sledeče pojasnilo g. finančnega delegata za Slovenijo: »V poslovanju z davčnimi kontnimi knjigami so se pokazali pri davčnem uradu za mesto Ljubljana obžalovanja vredni nedostatki, ki jih bo mogoče radikalno sanirati (= temeljito odpraviti) pač šele, čim se knjige vnovič nalože, t.

j. z letom 1925... Naročil sem, da se to vprašanje že sedaj resno vzame v pretres. Da se pa odpravijo največje inkonvenience (= nedostatki), sem danes omenjenemu davčnemu uradu ukazal, da denarne zavode, delniške družbe in druge večje davkoplacevalce v Ljubljani vnese za 1. 1924. v posebno knjigo, za katero naj se sicer porabijo sedanje tiskovine, ki naj se pa datirajo tako, da se po možnosti doseže preglednost spisov.« — To se pravi z urugumi besedami, da vlada na ljubljanskem davčnem uradu tak nered, da se menda niti sam g. finančni delegat ne spozna več v tisti zmešnjava. Zato pa v Ljubljani ni nikdar konec placevanja za 2 in celo za 3 leta nazaj, ker nihče ne ve, koliko je že placal oziroma koliko ima se za placati. Če pa vlada ze v Ljubljani nered, kjer je vsaj nekaj dobre uprave še ostalo, potem si lahko mislimo, kakšen »red« mora vladati po davkarijah v ostalih delih države. Kjer pa pri davkarijah ni reda, tam tudi ni mogoče sestaviti točnega državnega proračuna, in kjer ni točnega državnega proračuna, tam tudi nimajo kredita in dobre valute. To in nič drugega smo tudi mi vedno trdili.

Opozicionalni blok. Poročali smo že, da se poskušajo vse stranke v belgrajskem parlamentu, ki so nasprotne sedanji vladi radikalov, združiti v takozvani »opozicionalni blok«. Od tega »bloka« pričakuje mnogo ljudi izpremembo sedanjega žalostnega stanja v državi. Mi pa tudi od tega bloka ne pričakujemo nobenega odrešenja. Prvič ne vemo, če bo do takega »bloka« sploh prišlo, toda tudi če pride, bodo tudi v bloku imeli glavno besedo srbski demokrati, ki niso niti za las boljši od radikalov. Zgodilo se bo torej kvečjemu, da bo prišel do državnega korita namesto »radikalnega« Srba »demokratski« Srb, nas bodo pa ožemali eni tako kot drugi.

Kakor smo si postlali! Prijatelj lista nam piše: Sedel sem te dni v gostilni. Čez nekaj časa vstopi znanec. »Kako je kaj, kako« — ga vprašam. On odgovori žalostno: »Tako je, kakor smo si sami postlali!« — Ali ni imel mož prav? Ali si nismo sami l. 1918. tako postlali kakor sedaj ležimo?

Južna železnica. Prejeli smo in priobčujemo: Prevezla jo je naša vlada in jo ni prevzela, oz. sama ne ve, če jo je prevzela ali ne. Kdo pa sedaj izkorišča njene dohodke? Kdo ve!? Kar se tiče osobja juž. žel. velja stališče, da je ta državna, v kolikor je hijenam na vladi v korist in da je še privatna, v kolikor je uslužbencem v škodo. Pa kaj uslužbenci! Kdor jih osebno pozna, ve, da so to sužnji, ki se svojega življenja niti ne zavedajo, saj nimajo nobenih zahtev, torej potreb. Ugodnosti, ki so jih imeli pod privatno upravo, so jim vzete, (režijske voznje na brzovlakih n. pr.), ugodnosti, ki jih uživajo drž. železničarji pa jim niso dane n. pr. predujem na povišek plače). Naši bratje iz Primorja so bili pa prav posebno opeharjeni. Če niso ontirali, so morali pri prevzemu, ki pa menda niti izvršen ni, zapustiti svojo službo istočasno z Nemci iz mariborske delavnice, medtem ko sedijo v državnih službah mirno še naprej Wranglovci, ruski državljani, izdajalci svoje slovanske domovine. Ljudje, ki so zmožni takih brezvestnosti, vodijo naš narod, ki občuti batine, če ne molči („Pravljica“ o **batinah** je resnična in godi se tudi v Sloveniji, ter ne spada med Radičevo demagogijo. To je lahko dokazati)... Končam, ker me že glava boli. Sram me je svojega naroda, posebno take inteligence! Pač še nismo zreli! (Sledi podpis).

Kdor rabi vino, naj se obrne na Franjo Alatiča v Humu 30, pošta Ormož, ki ima v zalogi rizling, muškát, silvanec, mozler, rolandec itd. Letnik 1922 — 17—20 K, a letnik 1923 — 24—30 K.

Književnost. Josip Jurčič. Spisi II. zvezek. Uredil dr. Ivan Grafenauer 1923. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena broš. Din 20, veza-

no Din 30. — Zopet smo za odločen korak bliže koncu Grafenauerjeve izdaje našega klasičnega Jurčiča. Še 1 zvezek, in pred nami bo ležala celotna izdaja Jurčiča; še Rokovnjačev manjka in končano bo delo, ki je res prava kulturna potreba vsakega Slovenca. II. zvezek prinaša sledeče povesti: Jurij Kobila, Tihotapec, Vrban Smukova ženitev, Klošterski žolnir, Grad Rojinje in Golida. Kolikor naslovov, toliko znamenitosti. Kobila obravnava snov iz naše protestantske dobe, Tihotapec nas spominja polpreteklih dni in njega živahno dejanje je povest splošno priljubilo. O tej popularnosti priča dvakratna dramatizacija tega dela, Sterzajeva in Bajukova. Ljudje povsod to povest radi bero in to igro radi gledajo. Kdor se hoče nasmejati, naj čita Vrban Smukovo ženitev. — Klošterski žolnir nas za-

nese nazaj v romantične čase in romantične dogodke, kot so jih ljubili naši očetje in matere in jim še danes mladina ni nenaklonjena. Isto velja o povesti Grad Rojinje.

Vsak slovenski federalist in republikanec bodi član „Združenja slovenskih avtonomistov“!

Nakup gozdov, desk, tramov in drv Zaloga trboveljskega premoga in drv. Prodaja na debelo in drobno. — Plačljivo tudi na obroke.

DRUŽBA ILIRIJA

Ljubljana, Kralja Petra trg 8.
Telefon št. 220.

Razne vesti.

13 Slovencev ponesrečilo v Ameriki. V Milfordskem rudniku je ponesrečilo 13 Slovencev. Nekatera imena: Franc Zajc, Anton Slak, Janez Mlinarič, Miha Bižal, Janez Jaklič, Peter Magdič, Jurij Hočevnar, Martin Valenčič, Mike Tomec, Janez Maverič, Jože Hrovatin in Janez Hlačar.

Železniške nesreče. Pretekli teden se je zgodilo več železniških nesreč. Tako je na progi med Zagrebom in Siskom skočil s tira vlak, s katerim so se vozili rekruti. Več oseb je ponesrečilo. — Na nekem drugem mestu je skočil s tira brzovlak, ki vozi med Belgradom in Zagrebom. Na postaji Pragersko sta trčila dva vlaka. — Razne take nesreče se dogajajo pri nas teden za tednom, večinoma zato, ker je material obrabljen in zanič. Mi plačujemo vozne cene in razne tarife v zlatu, kakor prei. denar pa se ne porabi za obnovo materiala in za poštene plače uslužbencev, ampak navadno za — nove kamone!

Nesreča v premogovniku. V premogovniku v Rajhenburgu so nonesrečili Blaž Lugarič, Natalij Oski

in strojevodja Ivan Jazbec. Prepeljali so jih v bolnico v Krškem.

Požar. Zadnje nedeljo so pogorela trem posestnikom v Oklukovi gori pri Brežicah hiše in vsa gospodarska poslopja. Ogenj je bil baje zarenen iz maščevanja.

Od vojakov je pobegnil Janez Pavlin iz Nakla pri Kranju. Služil je v Bitolju.

Nov sejm. Dne 8. marca bo nov sejm na Veliki Loki.

Potovanje nekdanj in sedaj. Stare vozne cene iz Zagreba do Belgrada: Brzovlad I. razred 43 kron, II. razred 27 kron, III. razred 12 kron. — Današnje cene: Brzovlak I. razred 2461 kron, II. razred 1844 kron, III. razred 617 kron. — Ker je 1 švicarski frank vreden okoli 50—60 kron in ker je cena voznje danes 50 krat tako visoka kakor pred vojno, je iz tega razvidno, da plačujemo danes voznjo v zlatu. Vprašati se moramo sedaj, zakaj tudi uslužbenci ne dobivajo svojih plač v zlatu? Če je bilo to mogoče pred vojno, zakaj tudi ne danes?

Gospodarstvo.

Še enkrat: Južna železnica.

Skoro vsaka številka Uradnega lista pomenja za Slovenijo poslabšanje njene uprave, njenega gospodarstva. Iz evropske višine, na kateri smo živeli pred vojno, so nas spravili naši bratje in domači odpadniki že čisto na klanec, po katerem drvi voz naše kulture in blagostanja naravnost v balkansko brezno. Tam se bo, kaj bi si še vedno prikrivali, razbil — razen, če se zavemo in ga z vso silo zavremo v stran. Z vso silo, pa magari da kaj počni na „edinstvenem“ narodu.

Mislil, da ne bo nihče oporekal tej-le trditvi: če bi bil kdo ob prevratu povedal našim ljudem, kako bo izgledalo čez par let pri nas, ne bi bilo pomagalo deset Orjun in ti-soč jugoslovenskih govornikov; vsi bi se bili kakor eden izjavili proti združitvi s Srbi, pa da imajo priti kamorkoli.

Ljudje so sicer spričo nerodovitnosti vsakega odpora proti belgrajskemu smradu, ki jih duši, postali precej brezčutni. Motil bi se pa, če bi kdo mislil, da je ta brezčutnost čisto pasivna. Narobe, na las je podobna oni tihi odpornosti koncem vojne in pred prevratom ko je vse pričakovalo vsega in bilo pripravljeno na vse.

Južna železnica je najbolj sijajen primer srbskega gospodarstva v Sloveniji. Komaj par mesecev je, kar je podražavljena, in njena uprava je tako temeljito zavožena, da se škoda sploh ne bo dala več popraviti. Pod pretvezo, da morajo zboljšati plače, so podvojili tarife. Toda železničarji še danes nimajo zboljšanih plač, trgovci in dobavitelji ne dobivajo plačanih svojih tirjatev, milijoni našega denarja pa gredo v Belgrad, v žep radikalne družine.

Toda danes hočemo povedati prav za prav nekaj drugega!

Dne 15. februarja t. l. je prinesel „Slovenski Narod“ sestavek o „Našem tranzitnem prometu“. Njegova kratka vsebina je, da je srbska vlada takoj, ko se podržavila južno železnico, odpravila njen takozvani jadranski tarif. Namen tega tarifa je bil namreč ta, da je dovoljeval prevoznikom blaga iz Trsta v Avstrijo in na Češko precej ugodnosti. Tako je pritegnil promet, ki bi sicer šel po drugih progah, na južno železnico preko Slovenije. Bilo je to čisto zdravo kupčijsko načelo, ki je prinašalo južni železnici seveda lepe dobičke, do 160 milijonov dinarjev na leto.

„Slovenski Narod“, ta prislovični primer zabitosti, piše, da ne ve, kaj si misli železniški minister, ki navzlic jasnim in prepričevalnim dokazom železniškega strokovnjaka dr. Borka noče o tej tarifi nič slišati. „Narod“ tega ne ve, vemo pa mi.

Teh 160 milijonov dinarjev bi zaslužila železnica, ki teče po slovenskih tleh. Prav iz istega „Naroda“ smo slišali že večkrat, kako belgrajski vladi ni všeč, da se nahaja v Sloveniji industrija, in da jo je treba prenesti v Srbijo. Noben Srb ni tako neumen, da bi na tak prenos resno verjel. Zato ne more nihče dvomiti, da jim ni za prenos naše industrije, ampak za njeno uničenje. Uničenje slovenskega gospodarskega in kulturnega življenja, to je smoter srbske vlade, ki pozna samo eno: Veliko Srbijo. In zato je samo logično, če hoče srbski minister polagoma uničiti promet na slovenskih železnicah. Potem bo lepega dne lahko rekel: „Vaše železnice so pasivne in vendar ne morete zahtevati, da Vam jih vzdržuje Belgrad.“ In ustavili bodo promet, material pa bodo prenesli v Srbijo.

To „prenašanje“ se vrši že pet let. Najprej demobilizacijsko blago, potem erarično, potem denar. Kmalu bosta ostala za prenos samo še dr. Žerjav in dr. Ilesič. Škoda, da ju niso prenesli najprej.

Hladnokrvno je srbski minister uničil ogromen donos slovenskemu narodnemu gospodarstvu: 160 milijonov dinarjev, to je veliko nad pol milijarde kron. Kaj bi lahko Slovenci napravili s tem denarjem, če bi ne bili „osvobodjeni“. Ker smo pa „svobodni“, kakor se nam lažejo Jugoslovenci vsako leto 1. decembra slovesno in med letom po potrebi, zato niti pri domači upravi, niti pri našem gospodarstvu sploh nimamo besede. Svobodno se samo lahko selimo v tujino, med tuje narode. In kmalu bo to ne samo edina svoboda, ampak tudi edina pot, ki nam bo še ostala.

Trgovina z vinom. Izvoz našega vina v tuje države je skoro popolnoma prenehal. Avstrija dovoljuje le uvoz močnih vin, kakoršnih pri nas skoro ni, drugod pa imajo vina sami dovolj. Posebno občutno konkurenco nam je naredila Italija. Vsled tega zastoja v izvozu je cena hrvaškega vina padla tako, da prodajajo v Vršču

11 procentno vino po 10 do 11 kron liter. Cena banaškega vina pa pritisakajo tudi ceno našega vina navzdol.

Trgovina z jajci. Cene jaje stalno padajo zato, ker se je vrednost dinarja nekoliko dvignila, drugi pa vsled dovoza ogromnih količin jaje na naše dosežanje odjemalce iz dežel, ki so bile iz trgovine doslej skoro izključene. Danes prodajajo prvovrstno blago v Bosni že pod 4 krone komad. Anglija, ki je bila doslej naš najboljši odjemalec, dobiva prvovrstno blago iz Rusije, ravno tako tudi Avstrija. Na Češkem imajo sami dovolj blaga. V Nemčiji se da prodati večinoma le slabše blago. Zato je verjetno, da bodo cene še padale.

Zitne cene. V Novem Sadu velja pšenica 335—345 dinarjev, oves 245—250, rž 275, ječmen 320—350, koruza 255—265, pšenična moka št. 0 pa 550—555 dinarjev.

Vrednost denarja. 1 dolar stane 79—80 dinarjev. Sto dinarjev je vrednih v Švici 7 frankov 20 centimov.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOVENSkih AVTONOMISTOV.
Odgovorni urednik Drago Brozovič.
Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Antikvarijat, knjigarna
HINKO SEVAR
Ljubljana, Stari trg 34

kupuje in prodaja različne knjige v vseh jezikih po ugodnih cenah.

Vse pisalne, risalne
in šol. potrebščine

dobite najceneje v papirni trgovini
Miroslav Bivic, Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 29.

Lastna knjigoveznica. — Velika zaloga
šolskih zvezkov, map in blokov.

FR. SLOVNIK
LJUBLJANA, Stari trg 2.

prilagoča po najnižjih cenah svojo zalogo izgotovljenih oblek in manufakture. Obleke po meri se točno izvršujejo.

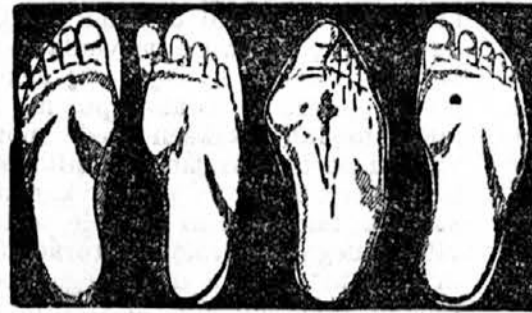
Očala Ščipalci Zlatisina Ure

F. P. ZAJEC
optik
LJUBLJANA,
Stari trg 9.

Franc Szantner
Ljubljana, Šelenburgova ul. 1

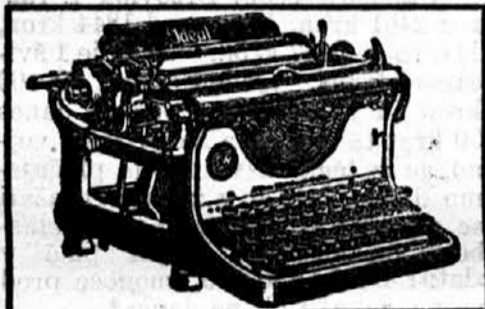
trgovina čevljev in specialna
tvrdka za ortopedična in anatomična obuvala

sprejema
vsa naročila po meri
in popravila.

IVAN SAX, Ljubljana
Stari trg št. 8

prilagoča svojo trgovino manufakturnega blaga in obleke domačega izdelka po najnižjih cenah. Izdeljuje tudi obleke po naročilu.

THE REX CO
LJUBLJANA, GRADIŠČE 10.
Telefon šte. 268.

Najboljši pisalni, razmnoževalni in kopirni stroji.
VSE PISARNIŠKE POTREBŠČINE.

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici
v Ljubljani r. z. z o. z.

ki se je preselila iz hiše uršulinskega samostana poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na Miklošičevi c. poleg hotela Union.

Hranilne vloge se obrestujejo po

6%

brez odbitka rentnega in invalidskega davka, v tekočem računu

5 1/2%

vezane za dobo pol leta

6 1/2%

in više po dogovoru.

Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje Vzaj. pos. relativno večino delnic stavbne delniške družbe hotela »Union« v Ljubljani. Vrhutega je njena last nova palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu in inozemstvu. Denar se lahko naloži po poštinih položnicah.

Ivan Pakiž
Ljubljana, Stari trg 20.

Velika zaloga stenskih ur budilk svetovno znane tovarne „Junghaus“. Vsakovrstne precizne švicarske žepne ure, izbira zlatine, srebrnine in jedilnega pribora.

Nove lepe slovenske knjige!

Ravnokar so izšle nove knjige:

Regina Povest G. Kellerja, poslovenil dr. Joža Glonar. Cena Din 5-

Občinsko dete

Srbska vaška povest, spisal Branislav Nušič. Poslovenil Cv. Golar. — Cena dinarjev 15 —.

Zeleni kader

Povest iz viharnih dni našega narodnega osvobajanja. spisal Ivan Zorec. — Cena Din 14 —

Poština Din 1 —

Tiskali in založili

J. Blasnika nasl., Ljubljana Breg št. 12.

Vse knjige se lahko naroče po dopisnici.

Knjige so res lepe in za ljudstvo zelo primerne in zabavne.

Nadalje priporočamo politične študije prof. dr. Drag. Lončarja, ki so izšle v knjigi pod naslovom

„Politika in zgodovina“

Tudi ta knjiga je izšla v založbi tiskarne

J. Blasnika nasl., Ljubljana Breg št. 12.

Kdor se zanima za politična vprašanja in za boj za avtonomijo Slovenije, naj to knjigo bere!

Cena Din 30 —.

Združene opekarne d. d. Ljubljana
Telefon 733.

naznanjajo, da so otvorile

v sredini mesta na Miklošičevi cesti 13 tovarniško zalogo vseh vrst opeke

lastnega izdelka.

Opekaje na razpolago v poljubnih množinah po najnižji cenl.

Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj

STOEWER - RECORD

Vrhunec fine mehanike.

Zastopstvo:

Ludovik Baraga

Ljubljana

Šelenburgova ulica št. 6. I./d.

Prometni zavod za premog
d. d. v Ljubljani

prodaja

premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno

la čehoslovaški in angleški koks za litarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

Naslov:

PROMETNI ZAVOD ZA PREM OG
d. d. v LJUBLJANI, Miklošičeva c. št. 15./II.

Zadružna banka v Ljubljani

Brzjavi: Zadrubanka.

Aleksandrova cesta šte. 5.

Telefon šte. 367.

Vplačani kapital Din 3,000.000.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje